

5. ИЛМҲОИ ИЧТИМОИ ВА ГУМАНИТАРӢ 5. СОЦИАЛЬНЫЕ И ГУМАНИТАРНЫЕ НАУКИ 5. SOCIAL AND HUMANITARY SCIENCES

5.2. ЭКОНОМИКА

5.2. ЭКОНОМИКА

5.2. ECONOMICS

5.2.1. Назарияи иқтисодӣ

5.2.1. Экономическая теория

5.2.1. Economical theory

УДК 330

ББК 65.56.18

**СТРАТЕГИЯИ САРМОЯГУЗОРӢ ДАР
ТАРАҚ ҚИЁГИ СЕКТОРИ
ИТТИЛООТИИ МИНТАҚА(ДАР
МИСОЛИ ВИЛОЯТИ СУҒД)**

*Ашууров Абдурахмон Очилович - муаллими калони кафедраи технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ ва барномарезии Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон (Тоҷикистон, Хучанд),
email: ashurov13081955@gmail.com*

**ИНВЕСТИЦИОННАЯ СТРАТЕГИЯ
РАЗВИТИЯ ИНФОРМАЦИОННОГО
СЕКТОРА РЕГИОНА(НА ПРИМЕРЕ
СОГДИЙСКОЙ ОБЛАСТИ)**

*Ашууров Абдурахмон Очилович - старший - преподаватель кафедры информационно-коммуникационных технологий и программирования ТГУ ПБП (Таджикистан, Худжанд),
email: ashurov13081955@gmail.com*

**INVESTMENT STRATEGY FOR THE
DEVELOPMENT OF INFORMATION
SECTOR OF THE REGION (ON THE
EXAMPLE OF THE SUGD REGION)**

Ashurov Abdurahmon Ochilovich – Senior Lecturer, Department of Information and Communication Technologies and Programming, Tajik State University of Law, Business and Politics (TSU LBP), email: ashurov13081955@gmail.com

Вожаҳои калидӣ: маълумотдиҳӣ, инфрасохтори иттилоотӣ ва коммуникатсионӣ, технологияҳои иттилоотӣ ва коммуникатсионӣ, технологияҳои иттилоотӣ, системаҳои иттилоотӣ ва коммуникатсионӣ.

Дар мақола хусусиятҳои рушд ва ташаккули баҳии иттилоотии иқтисод бо алоқамандии иттилооти ҷаҳонии иқтисодиёт, рушди ҷомеаи иттилоотӣ ва иқтисодиёти гайрисаноати Ҷумҳурии Тоҷикистонро баррасӣ мегардад. Дар доираи сектори иттилоотӣ аҳамияти институтҳо, шаклҳои робитаи байниҳамдигарии онҳо, қувваҳои пешбарандаи ҳосилҳои иқтисодӣ, аҳамияти омилҳои нави истеҳсоли ва истифодаи онҳо тағйир меёбанд. Ҳамаи ин зарурати омӯзиши амиқи мушкилоти ташаккул ва рушди сектори иттилоотиро дар шароити нав тақозо мекунад.

Проблемаҳои муҳимтарини давлат, ки бо ташаккули шароити мусоид барои рушди сектори иттилоотӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон вобаста аст, бо татбиқи сиёсати самарабахшии давлатӣ алоқаманд аст.

Ключевые слова: информатизация, информационно-коммуникационная инфраструктура, информационно-коммуникационные технологии, информационные технологии, информационно-коммуникационные системы.

В статье рассматриваются особенности развития и формирования информационного сектора национальной экономики РТ, так как формирование информационного сектора экономики тесно связано с глобальной информатизацией экономики, развитием информационного общества, неиндустриальной экономики. В рамках информационного сектора меняется значение институтов, форм их взаимоотношений, движущих сил, присущих экономической системе, значение новых факторов производства и их использование. Все это вызывает необходимость глубокого исследования проблем формирования и развития информационного сектора в новых условиях. Важнейшие проблемы, которые

стоят перед государством, связаны с формированием благоприятных условий для развития информационного сектора в РТ, проведением эффективной государственной политики.

Key words: informatization, information and communication infrastructure, information and communication technology, information technology, information and communication system.

The article deals with the features of the development and formation of the information sector of the national economy of the Republic of Tajikistan, as the formation of the information sector of the economy is closely connected with the global informatization of the economy, the development of the information society, and the non-industrial economy. Within the framework of the information sector are changing the significance of institutions, the forms of their interrelationships, the driving forces inherent in the economic system, the significance of new factors of production and their usage. All this calls for a deep study of the problems of the formation and development of the information sector in the new conditions. The most important problems facing the state are related with the formation of favorable conditions for the development of the information sector in the Republic of Tajikistan, the implementation of an effective state policy.

Дар шароити ҳозира, вақте ки тамоми давлатҳои мухталифи ҷаҳон ба иқтисодиёти постиндустриалӣ мегузаранд, нақши иттилоот барои ноил шудан ба суръати баланди рушди иқтисодиёт зиёд мешавад. Дар шароити вилояти Суғд ин раванд дар дигаргунсозии амиқи иқтисодиёт дар асоси ташаккулёбии нави сектори иттилоот мураккаб мегардад. Ташаккулёбии сектори иттилоотии иқтисодиёти миқли Чумхурии Тоҷикистон дар тамоми системаи иқтисодиёти мамлакат дигаргунӣҳои куллиро ба вуҷуд меоварад. Қисми зиёди маҷмуи маҳсулоти дохилӣ ғайрифаъолият аз рӯи истехсолот, таҳлил, нигоҳдорӣ, дониш ва интиқоли иттилоотро таъмин менамояд, ки он шумораи зиёди коргаронро бо кор таъмин менамояд.

Ташаккулёбии сектори иттилоотии иқтисодиёт бо иқтисодиёти глобалӣ, рушди ҷамъиятии иттилоот, иқтисодиёти ғайриндустриалӣ алоқамандии зич дорад. Дар доираи сектори иттилоотӣ мазмуни институтҳо, шакли байнимуносибати онҳо, қувваи ҳаракаткунанда, системаи иқтисодии ба он вобаста, мазмуни омилҳои нави истехсолот ва истифодабарии он иваз мешаванд. Ҳамаи ин водор мекунад, ки масъалаҳои ҳалғалаби ташаккулёбӣ ва рушди сектори иттилоотӣ дар шароити нав таҳлил карда шавад.

Масъалаи муҳиме, ки дар назди давлат вобаста ба ташаккулёбии рушди сектори иттилоотӣ дар ҷумхури меистад, гузаронидани сиёсати самараноки давлатӣ мебошад. Дар байни онҳо нақши асосиро сармоягузори давлат ва маблағгузори хусусии дохилӣ ва хориҷӣ ба сектори иттилоот, бозӣ мекунад, ки дар навбати худ на танҳо ба сектори иқтисодиёт, балки ба рушди иқтисодиёт дар умум, инчунин дар тамоми ҷаҳон таъсир мерасонад.

Дар давраи ҳозира модели сектори иттилоот ба вуҷуд омада талаб менамояд, ки муносибати илмӣ нави босифатро талаб мекунад, чунки назарияи иқтисодии вуҷуд дошта ҳамаи тарафҳои онро равшан инъикос карда наметавонад. Равандҳои иқтисодии ба иқтисодиёти информатсионӣ тааллуқдоштаро бояд татбиқ намуд – сохтори он, зиддиятҳо, хусусиятҳои хоси давлатҳои алоҳида мебошад.

Дар шароити ҷумхури раванди рушди сектори иттилоотӣ бо мақсади рушди босифати иқтисодиёт роли асосиро мебозад. Дар сарчашмаҳои иқтисодии ҷумхури ин масъала тадқиқи муфассалро талаб менамояд.

Ақидаҳои асосии иқтисодиёти иттилоотӣ ва ташаккули сектори иттилоотӣ, ҷои фаъолияти иттилоотӣ дар иқтисодиёти ҳозиразамон, инчунин таъсири он ба дигар тарафҳои рушди ҷамъият дар солҳои охир объекти тадқиқоти олимони ҷумхури ва хориҷӣ, иқтисодчиён, мутахассисони соҳаи технологияи информатсионӣ шуда истодааст.

Муносибати асосӣ ба ташаккулёбии сектори иттилоотии иқтисодиёти миқли дар асарҳои Д. Беллом асос ёфтааст. Тараққиёти иқтисодиёти постиндустриалӣ ва неоинформатсионӣ дар якҷанд корҳои олимони ба монанди

Дж. Гелбрейта, М. Кастельса, Р. Ароно, А. Тоффлера, Ф. Хортон, Ф. Махлупа, К. Эрроу, П. Друкера, Й. Масуды, М. Пората, У. Росту, Т. Сакайи ва дигар олимони ғарб, мавриди таҳқиқ қарор гирифтааст.

Мафҳуми “иттилоот” ҳамчун категорияи иқтисодӣ якумин маротиба аз ҷониби А.Харт истифода шудааст. Минбаъд барои омӯзиши ин масъала олимони Ф. Найт, Р. Коуз, Дж. Акерлоф, Я. Маршак, М. Спенс, Дж. Стиглер, Дж. Стиглиц, К. Шапиро муроҷиат намудаанд.

Бояд қайд намуд, ки барои таҳлили масъалаи ҳалталаби иттилоотии ҷамъиятӣ олимоне ба монанди: А. Румянцев, А. Демин, А. Дынкин, С. Дятлов, Б. Корнейчук, В. Тамбовцев, В. Иноземцев, Т. Николаева, Р. Нижегородцев ва ғайраҳо саҳми худро гузоштаанд.

Бояд қайд кард, ки тадқиқотҳои зикршуда натиҷаҳои амалӣ ва назариявии худро дорад. Лекин татқиқоти бевоситаи ба масъалаҳои ташаққули саноати иттилоотӣ доирбуда, дар иқтисодиёти ҳозира мушоҳидаи оянда, таҳлили чуқуриро таҷрибаҳои барои дар амал татбиқ намудани онро талаб менамояд.

Бояд ҷой ва роли сектори иттилоотӣ дар системаи иқтисодиётро муайян кард, чунки масъалаи сектори иттилоотӣ аз нуқтаи таъсири механизми бозоргонӣ кушода шуда бошад. Ҳамаи ин масъалаҳои гузошташуда имконият медиҳад, ки масъалаҳои ҳалталаби сектори иттилоотии иқтисодиёти миллии имконияти ҳалли худро ёбанд.

Ҳамин тариқ, мақсади тадқиқот ин ҳалли масъалаҳои назариявӣ ва методологии ташаққули саноати иттилоотии иқтисодиёти миллии ҷумҳурии маҳсуб меёбад.

Дар мувофиқа барои ҳалли ин мақсад масъалаҳои зерин баррасӣ карда мешаванд:

- таҳлили эволюсионии муносибатҳои концептуалӣ ба татқиқоти сектори иттилоотӣ ҳамчун элементҳои системаи иқтисодӣ;

- кушода додани раванди информатизатсия ва глобализатсия аз нуқтаи назари рушди технологияҳои информатсионӣ-коммуникатсионӣ ва нишон додани таъсири он ба ташаққули саноати иттилоотии иқтисодиёт;

- дида баромадани таъмин намудан бо иттилоот, аниқ намудани ҷиҳати тавсифот, додани таснифоти иттилоот;

- тадқиқоти таъсири сектори иттилоотӣ ба трансформатсияи анъанавии омилҳои иқтисодиёт;

- кушода додани хусусияти ташаққули саноати иттилоотӣ дар ҷумҳурий;

Объекти тадқиқот ин сектори иттилоотии иқтисодиёт ва механизми он дар системаи хоҷагии ҷумҳурий ҳисоб меёбад.

Предмети тадқиқот ин муносибатҳои системаи иқтисодӣ дар раванди ташаққули саноати иттилоотии иқтисодиётӣ ба вучуд омада мебошад.

Асоси методологии тадқиқотро методҳои умумилмӣ таҷрибаҳои иқтисодӣ, асосҳои маҷмаи назарияи иқтисодиёти бозоргонӣ, назарияи иттилоот, назарияи глобализатсияро дар бар мегирад. Ба олоғи тадқиқот методҳои диалектикӣ баромад мекунад: абстраксияи илмӣ, индуксия ва дедуксия, таҳлил ва синтез, инчунин омӯриш, графикӣ ва дигар методҳои таҳлили иттилоот.

Асоси назариявии ин таҳлилно муҳимати фундаменталии олимони ватанӣ ва хориҷии мактабҳои гуногун, маводҳои конференсияҳои илмӣ ва симпозиумҳо, корҳои илмӣ оид ба проблемаҳои ҳозираи рушди иқтисодиёти ҷумҳурий, маориф ва илм, қонунгузорӣ ва меъёрҳои ҳуқуқии ҷумҳурий мебошанд.

Пойгоҳи иттилоотии тадқиқот ин маводҳои идораи омӯриш, мақолаҳои илмӣ муаллифони ватанӣ ва хориҷӣ, маълумотҳои тадқиқотии омӯриш байналмиллалӣ мебошанд.

Навгони тадқиқот дар равиши асосии назариявии ташаққули саноати иттилоотӣ ва махсусияти барқароршавии он дар шароити ҷумҳуриявӣ асос ёфтааст.

Заминаҳои асосии навигарӣ чунин аст:

1. Иловадан ба назарияҳои мавҷудбуда ҷудо намудани сектори иттилоотӣ ба сифати сектори мустақили иттилоотӣ;

2. Тасниф намудани омилҳои асосӣ, тавсифот ва меъёри ҷудо намудани сектори иттилоотии иқтисодиёт;

3. Кушода додани маънои раванди ҷаҳонишавӣ ва информатизатсия, инчунин таъсири асоснокӣ он ба рушди сектори иттилоотии иқтисодиёти миллии;

4. Асоснок намудани хусусиятҳои табиқ додани муҳимат ва капитал дар шароити ташаққули саноати иттилоотӣ;

5. Пешниҳоди равиши танзими давлатии сектори иттилоотии иқтисодиёти миллии ҷумҳурий;

Мундариҷа ва бобҳои асосии тадқиқоти сектори иттилоотии иқтисодиёти миллии ҷумҳурийро барои омӯхтани фанҳои “Назарияи иқтисодӣ, назарияи иттилоотии иқтисодӣ истифода бурдан мумкин аст.

Роҳҳои пешниҳодшудаи рушди сектори иттилоотии иқтисодиёт, таҳлили он барои рушди ояндаи сектори иттилоотии ватанӣ иқтисодиёти миллии роли асосиро мебарояд.

Дар натиҷаи он, ки иттилоот дар ҳудуди тадқиқоти илмӣ иқтисодиёт дохил карда шудааст, раванди барқароршавии назарияи нав – ташаққули саноати иттилоотии иқтисодиёти миллии дар ҳолати номуайяни ба вучуд меоварад. Инчунин ҳар як илм бояд лавозимоти маърифатӣ – категориявии

худро ташкил диҳад. Инчунин дар доираи ҳамон як ихтисос зарурияти ташкилнамоии системаҳои гуногуни муайянро пайдо намояд.

Дар натиҷаи тадқиқот чудо намудани сектори иттилоотӣ ба сифати сектори мустақили иқтисодиёт дар шароити тавсифоти баланди рушди технологияҳои иттилоотӣ асос ёфтааст. Дар асоси таҳлили вучуд дошта муайян намудани сектори иттилоотии иқтисодиёт ҳамчун элементи системаи иқтисодиёт соҳаҳои имконияти истеҳсолот, тақсимот, нигоҳдории маълумот аз рӯи дархости истеъмолкунандаро мутаххид менамояд.

Дар замони ҳозира, вақте ки гузариш ба иқтисодиёти муосир ба амал оварда мешавад, иттилоот ва технологияҳои иттилоотӣ ҳамчун шарт зарурияти афзалияти истеҳсолот дида баромада мешавад. Инчунин таъсири иттилоот ба истеҳсолот ҳамчун алоқамандӣ дар техника ва технология, дар таҷриба ва санъати истеҳсолкунандагон имконпазир аст. Бинобарон яклухтии система ва универсалӣ будани таъсири иттилоот ба рушди иқтисодиёт ва ҷамъият нақши ташаккулёбии сектори иттилоотии иқтисодиётро муайян менамояд. Дар натиҷа барои рушди сектори иттилоотии иқтисодиёти миллии роли асосиро чунин омилҳо мебозанд:

- иттилоот манбаи захираҳои ҷамъиятӣ шуда метавонад, ба монанди манбаҳои захиравии табиӣ (энергия, ашёи хом ва ғайра);

- ташаккулёбӣ ва рушди бомуваффақияти бозори телекоммуникатсия, технологияи информатсионӣ, маҳсулот;

- инкишофи парки мошинҳои электронии ҳисоббарор, бо суръати баланд ба амалоии рушди система ва воситаҳои телекоммуникатсионӣ. Шумораи шабакаҳои иттилоотии корпоративӣ афзоиш ёфта, бефосила шумораи муштариёни шабакаҳои кушода шудаи ҷаҳонӣ зиёд мешавад. Миқдори истифодабарандагони Интернет рӯз аз рӯз зиёд шуда истодааст. Алоқаи бефосилаи шабакаҳои гуногун, ки каналҳои спутникӣ истифода мебаранд, васеъ шуда истодааст. Бозори воситаҳои алоқаи мобилӣ бомуваффақият зиёд шуда истодааст;

- бо дараҷаи муайян бисёр хоҷагиҳои соҳаҳо, ба монанди соҳаи бонкӣ ва соҳаи идоракунии давлатии иттилоотӣ шудаанд;

- дар афкори ҷамъиятӣ дарки мувофиқати вазифаҳои гузариш ба ҷамъияти иттилоотӣ аз нуқтаи назари сиёсӣ ва иқтисодӣ вучуд дорад;

- ташаккули сохторҳои давлатӣ, ки барои ташкил ва рушди заминаи технологияҳои иттилоотӣ барои таъмини равандҳои гузариш масъуланд;

- раванди пай дар пай ҷаҳонбинии иқтисодиёти миллии ба амал меояд.

Дар маҷаллаҳои соҳавӣ муайян карда шудааст, ки раванди ба муҳимтарин захираи иқтисодӣ табдил додани иттилоотро информатсияи системаи иҷтимоию иқтисодӣ меноманд. Дар баробари ин, иттилоотонии универсалӣ ба тағйироти кулӣ дар сохтори иқтисодиёт, аз ҷумла ҷудошавӣ ва афзоиши динамикии бахши иттилоотии иқтисодиёт мусоидат мекунад.

Асоснок кардани зарурати ташаккули сектори иттилоотии иқтисодиёт таҳияи назария ва методологияи тадқиқоти ўро талаб мекард. Вобаста ба ин, дар тадқиқот хусусияти меъёрҳои асосии бахши иттилоот муайян гардида, ва аз ҷиҳати илмӣ асоснок карда шуданд, ки аз ҷумла:

- технологӣ: омилҳои асосӣ - технологияи иттилоотӣ мебошад, ки дар истеҳсолот, муассисаҳо, системаи маориф ва дар ҳаёти ҳаррӯза васеъ истифода мешавад.

- иҷтимоӣ: иттилоот ҳамчун ангезандаи муҳим барои тағйир додани сифати ҳаёт амал мекунад, «шуури иттилоотӣ» бо дастрасии васеъ ба иттилоот ташаккул ва тасдиқ мегардад.

- иқтисодӣ: иттилоот омилҳои калидӣ дар иқтисодиёт ҳамчун захира, хидмат, маҳсулот, манбаи арзиши иловашуда ва шуғл мебошад.

- сиёсат: озодии иттилоот, ки боиси раванди сиёсӣ мегардад, ки бо иштироки афзоианда ва ризоияти байни табақаҳо ва табақаҳои иҷтимоии аҳоли тавсиф мешавад.

- фарҳангӣ: эътирофи арзиши фарҳангии иттилоот тавассути мусоидат ба тасдиқи арзишҳои иттилоотӣ барои рушди шахсият ва ҷомеа дар маҷмӯъ муайян гардидааст.

- меъёри фазой: тақсимои шабакаҳои гуногун, насби телефонҳо, афзоиши истифодаи алоқаи мобилӣ.

- меъёри эҷодӣ (эҷодкорӣ): бахши иттилоотӣ бартарияти фаъолияти олий, эҷодии одамон хос аст. Ҷомеа эҷодкор ва худшиностар мешавад.

Дар айни замон гузаштан ба иқтисодиёти информатсионӣ дигаргунсозии системаи мавҷудаи бозор мебошад. Иқтисоди бозорӣ дар марҳилае қарор дорад, ки меъёри истеҳсоли ханӯз вучуд дорад, аммо аҳамияти худро гум мекунад. Саҳм ва нақши иттилоот дар системаи иқтисодӣ афзоиш меёбад, ки ба модели бозор сифатан таъсир расонида, онро деформатсия мекунад.

Фаъолияти сектори иттилоотӣ ба қонунҳои бозор итоат мекунад, ки аз қонунҳои анъанавӣ хеле фарқ мекунад. Аз ҷумла, тадқиқот маълум кард, ки параметрҳои асосии бозор, яъне талабот ва пешниҳод ба таври ғайримуқаррарӣ рафтор мекунад. Дар вазъияти молҳои иттилоотӣ, хати қачҳои талабот ва пешниҳод ҷойхоро иваз мекунад: қачи пешниҳод нишебии манфӣ дорад, зеро хароҷоти ниҳой дар фосилаҳои назаррас ба сифр баробар мешаванд ва қачи талабот нишебии мусбӣ дорад, зеро фоидаи ниҳой дар баробари афзоиш меёбад. шумораи иштирокчиёни истеъмоли мол меафзояд.

Ҳамин тариқ, агар мол бо афзоиши миқдораш арзиши худро зиёд кунад ва дар баробари афзоиши арзиши он барои истеъмолкунандагон арзиши он арзон гардад, пас арзиши бештари он дар шароити бахши иттилоот чунин молест, ки роғгон таъмин карда мешавад. Ташаккули сектори иттилоотӣ сохторҳои иҷтимоию иқтисодиро тағйир медиҳад. Дар ин мақола таъсири сектори иттилоотро ба табдили омилҳои анъанавии истеҳсолот, аз қабилӣ меҳнат ва сармоя нишон дода мешавад.

Маҳз рушди сектори иттилоотии иқтисодиёт ба тағйирёбии хусусият ва дараҷаи ҳаракати меҳнат ва қобилияти соҳибкорӣ мусоидат менамояд. Меҳнат захира ва шуғли умумичаҳонӣ мегардад. Дар мақола дар хусуси таҳлили мафҳуми «қорҳои телекоммуникатсионӣ» оварда шудааст, аз ҷумла бартарҳои қори телефонӣ дар системаи иҷтимоию иқтисодӣ собит шудаанд:

- кам кардани мушкilotи нақлиёт, ҳаракатҳои умумӣ ва ифлосшавии муҳити зист;
- дурнамӣ бештари ҷои қор ва шуғл - эҳтимол, қори телефонӣ метавонад ба одамони минтақаҳои бекорӣ имкон диҳад, ки ба имкониятҳои қоре, ки дар ҳама ҷо дар ҷаҳон пайдо мешаванд, дастрасӣ пайдо кунанд;
- дастрасӣ ба қор барои маъҷубон ё шахсоне, ки маҳбусонанд, ки қори телефонӣ метавонад барояшон имкони қор, таҳсил ва муошират ва ғ.

Асоснок кардани зарурати ташаккули сектори иттилоотии иқтисодиёт қорқарди назария ва методологияи омӯзиши сармояи иттилоотиро талаб мекард. Дар тадқиқот сармояи иттилоотӣ маҷмӯи иттилооти технологӣ, илмию техникӣ, иҷтимоию иқтисодӣ ва маънавий дар муомилоти иқтисодӣ барои ба даст овардани даромад истифода мешавад. Асоси сармояи иттилоотиро технологияи иттилоотӣ ташкил медиҳад, дар ҳоле ки молиқияти иттилооти технологӣ дар эҷоди бартарии рақобат нақши ҳалқунанда мебозад. Дар натиҷаи кӯшишҳои таҷлили назарияи сармояи иттилоотӣ дар асоси методологияи қоршиносони варзидаи ғарбӣ ва ватанӣ номувофиқатии ақидаҳо оид ба муайян намудани сарҳади сармояи иттилоотӣ ошқор гардид.

Илова бар ин, бартарияти сармояи иттилоотӣ ба табдили дигар шаклҳои сармоя, аз ҷумла сармояи истеҳсолӣ таъсир мерасонад, ки дар натиҷаи ин дигаргунсозӣ як намуди сифатан нави қорхона - виртуалӣ ба вучуд меояд.

Дар шароити иттилоотикунонӣ дар унсурҳои бунёдии системаи иқтисодӣ тағйиротҳо ба амал меоянд, ки бо тағйирёбии нақш ва вазифаҳои давлат, қоидаҳои ҳамкории он бо ҷомеа ҳамроҳ мешаванд. Тағйироти сохторӣ дар таносуби институтҳои гуногун, пешбурди иқтисодии иттилоотию иқтисодӣ, пайваस्ताгии зичи онҳо бо ҳокимияти маъмурии давлат мушоҳида мешавад. Давлат ба ниҳоди асосие табдил меёбад, ки рушди мусоиди бахши иттилоотии иқтисодиётро таъмин мекунад. Тадқиқот дар замони муосир нишон дод, ки татбиқи сиёсат дар сектори иттилоотии иқтисодиёт вазифаи мураккаби бисёрҷанбаи идоракунии давлатӣ буда, ҷанбаҳои ҳуқуқӣ, ташкилӣ, технологӣ, техникӣ ва иқтисодиро дар бар мегирад. Давлат вазифадор аст, ки дар доираи рушди бахши иттилоотии иқтисодиёт тавассути мубодилаи иттилооти хизматрасонӣ тавассути телекоммуникатсияи оммавӣ ба аҳоли хизматрасонии иттилоотӣ расонад.

Ташаккули сектори иттилоотии иқтисодиёти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар марҳилаи аввал аст. Тоҷикистон дорои захираҳои бузурги иттилоотӣ мебошад, ки ба сатҳи илмию техникӣ, иқтисодӣ ва фарҳангии он мувофиқ аст. Бо вучуди ин, ташкил, сифат ва сохтори захираҳои иттилоотӣ ва технологияҳо, дараҷаи истифодаи онҳо аз талаботи муосир ақиб мондааст, ки зарурати ташаккули сектори иттилоотии иқтисодиёт ва воридшавии Тоҷикистонро ба фазои иттилоотии ҷаҳониро муайян мекунад. Таҳқиқоти мазкур нишон дод, ки сармоягузорию заиф яке аз мушкilotи асосии рушди сектори иттилоотӣ дар иқтисодиёти Тоҷикистон мебошад.

ПАЙНАВИШТ

1. Закон Республики Таджикистан об информатизации. (Ахбори Маджлиси Оли Республики Таджикистан 2001 год, №7, ст. 502, 2005 год, №12, 639с.)
2. Комилов С. Дж. Забиров Н.Х. Предпринимательство: вопросы развития и государственного регулирования. - Душанбе, 2004 87с.

3. Социально-экономическое положение в Таджикистане, январь, 2005: Статсборник. - Душанбе, 2005 26с.

REFERENCES

1. Law of the Republic of Tajikistan on informatization. (Bulletin of the Majlisi Oli of the Republic of Tajikistan, 2001, №7, 502 p, 2005, №12, 639 p.)
2. Komilov C. J. Zabirov N.H Entrepreneurship: issues of development and state regulation. - Dushanbe, 2004. - 87 p.
3. Social-economic situation in Tajikistan, January, 2005: Statistical Collection. - Dushanbe, 2005. - 26 p.